

ACOMPANYAR, DISCERNIR I INTEGRAR LA FRAGILITAT

En aquesta tercera aportació sobre *Amoris laetitia* ens centrarem en el seu capítol vuitè, en el qual el Papa presenta criteris d'actuació pel que fa a les parelles de cristians que conviuen sense estar casats, les que estan unides per un matrimoni civil, i aquelles en què el projecte de Déu sobre el matrimoni cristià ha sofert una important desviació, com és el cas dels matrimonis separats o el dels divorciats tornats a casar.

Aquest ha estat el capítol de l'Exhortació Apostòlica que més ha cridat l'atenció dels mitjans de comunicació social, el que ha suscitat reaccions de perplexitat en alguns membres de l'Església, fins i tot cardenals, i el que ha generat en molts una sintonia amb el tarannà evangèlic amb què el Papa Francesc aborda aquestes situacions.

Per als qui formem part de Llars Don Bosco és un capítol que ens ha d'ajudar a adoptar les actituds més adequades envers els que no han arribat al matrimoni sacramental i les que pateixen situacions de trencament del seu lligam familiar. Tots som conscients que aquestes situacions són abundants en el nostre entorn social i, possiblement, en el mateix cercle dels nostres coneguts o en les nostres pròpies famílies. Adoptant aquestes actituds, ens allunyarem del grup d'aquells que només critiquen les situacions d'imperfeció en què viuen altres, però no fan res per fer costat als qui, en aquestes situacions, continuen essent els nostres germans en la fe.

En la presentació d'aquest apartat no se segueix fil per randa el text de l'exhortació, sinó que es presenten els seus continguts principals agrupats en tres grans nuclis:

1. El que esbossa una **descripció de les situacions de fragilitat** respecte a l'ideal del matrimoni.
2. El que fa referència a l'**acompanyament i el discerniment** de les persones que viuen en situacions matrimonials anomenades irregulars.
3. El que aborda el tema de la **integració** d'aquestes persones en la vida de la comunitat cristiana.

Hem optat per fer una presentació prou extensa dels continguts d'aquest capítol per tal que cadascú es pugui fer càrrec més acuradament del pensament d'*Amoris laetitia*. De tota manera hem destacat en negreta els elements més nuclears de cada apartat per tal de facilitar un seguiment del pensament del Papa.

1 SITUACIONS DE FRAGILITAT RESPECTE A L'IDEAL DEL MATRIMONI CRISTIÀ

Una primera aportació que el Papa recull del Sínode dels Bisbes de 2014 és que l'**Església "és conscient de la fragilitat de molts dels seus fills"**, que els porta, contra el disseny de Déu, a la ruptura del vincle matrimonial. (vegeu AL, 291). Notem que es fa referència a un fenomen ampli, que afecta a moltes parelles, i que en els darrers temps ha agafat proporcions preocupants.

La mirada de l'Església vers aquestes realitats que no estan plenament d'acord amb el pla de Déu sobre el matrimoni, el Papa desitja que sigui com indiquen aquestes aportacions que segueixen:

- L'Església, tal com s'expressen els pares sinodals, tot i que reconeix que aquestes persones no estan duent a terme el pla de Déu i que se sent cridada sempre a proposar la perfecció i convidar a una resposta més plena a Déu, (vegeu AL, 291) **no es queda en un judici negatiu**, sinó que adopta la **mirada de Jesucrist que "mira amb amor els qui participen de la seva vida d'una manera incompleta**, reconeixent que la gràcia de Déu també actua en les seves vides, donant-los valentia per fer el bé, per fer-se càrrec amb amor l'un de l'altre i estar al servei de la comunitat en què viuen i treballen." (AL, 291)
- També fan notar els pares del Sínode de Bisbes que **"l'Església ha d'acompanyar amb atenció i cura els seus fills més fràgils**, marcats per l'amor ferit i extraviat, donant-los de nou confiança i esperança, com la llum del far d'un port o d'una torxa portada al bell mig de la gent per il·luminar els qui han perdut el rumb o es troben en mig de la tempesta." (AL, 291).
- I més endavant remarcaran que hi ha "formes d'unió que contradiuen radicalment aquest ideal [el del matrimoni cristià], però algunes el realitzen de manera parcial i anàloga" i que **"l'Església no deixa de valorar els elements constructius en aquelles situacions que encara no corresponen o ja no corresponen al seu ensenyament sobre el matrimoni."** (AL, 292)
- També afirmen que "respecte a un enfocament pastoral adreçat a les persones que han contret matrimoni civil, que són divorciats i tornats a casar, o que simplement conviuen, competeix a l'Església **revelar-los la divina pedagogia de la gràcia en les seves vides i ajudar-les a assolir la plenitud del disseny que Déu té per a ells."** (AL, 297)
- Tot això és el que el Papa desitja que faci l'Església i que plasma amb una frase programàtica de forta càrrega simbòlica: **"No oblidem que, tot sovint, la tasca de l'Església s'assembla a la d'un hospital de campanya."** (AL, 291)

Les **situacions de fragilitat** que s'aborden en aquest capítol es poden agrupar així:

- Les **parelles que conviuen simplement** amb una major o menor estabilitat.
- Les **parelles unides només per un matrimoni civil**.
- Els **divorciats**.
- Els **divorciats que han contret noves núpcies**.

És evident que hi ha altres formes de fragilitat en les parelles, com ara la manca d'amor autèntic, el rebuig a ser transmissors de vida, la despreocupació educativa, la violència domèstica, i tantes altres. El Papa en aquest capítol no les aborda, no perquè no siguin importants i estar a la rel de molts trencaments familiars, sinó perquè la pastoral ja té uns camins prou clars per on abordar aquestes problemàtiques, mentre que, en el cas dels que conviuen sense matrimoni canònic i els divorciats, **el Papa considera oportú donar unes pautes pastorals que orientin amb accents nous el tarannà amb què han de ser objecte de l'atenció de l'Església**.

2 ACOMPANYAMENT I DISCERNIMENT

Davant de les situacions abans esmentades, el Papa convida a fer-se **company de camí** d'aquestes persones i a oferir-los un **procés de discerniment acurat**.

2.1 PARELLES NO CASADES PER L'ESGLÉSIA

N'hi haurà prou amb algunes cites literals d'*Amoris laetitia* perquè ens fem càrrec del tipus d'acompanyament i discerniment que se'ns proposa fer amb aquestes parelles:

a) Acompanyament

- “Quan la unió assoleix una estabilitat notable mitjançant un vincle públic, està connotada d'un afecte profund, de responsabilitat per la prole, de capacitat de superar les proves, pot ser vista com a **ocasió d'acompanyament vers el sagrament del Matrimoni.**” (AL, 293)
- “Els, que formen part de l'Església, necessiten una **atenció pastoral misericordiosa i reconfortant.**” (AL, 293)
- “Cal afrontar totes aquestes situacions de manera constructiva, tractant de **transformar-les en oportunitat de camí vers la plenitud del matrimoni i de la família a la llum de l'Evangeli.** Es tracta d'**acollir-les i acompanyar-les amb paciència i delicadesa.** És allò que va fer Jesús amb la samaritana: va adreçar una paraula al seu desig d'amor veritable, per deslliurar-la de tot allò que enfosquia la seva vida i conduir-la a l'alegria plena de l'Evangeli.” (AL, 294)

b) Elements de discerniment

- “És incumbència dels pastors no solament la promoció del matrimoni cristià, sinó també el discerniment pastoral de les situacions de tantes persones que ja no viuen aquesta realitat, per entrar en **diàleg pastoral amb elles a fi de posar de relleu els elements de la seva vida que poden portar a una major obertura a l'Evangeli del matrimoni en la seva plenitud.**” (AL, 293), perquè “en el discerniment pastoral convé **identificar elements que afavoreixin l'evangelització i el creixement humà i espiritual.**” (AL, 293)
- L'elecció del matrimoni civil o, en altres casos, de la simple convivència, sovint no està motivada per prejudicis o resistències a la unió sacramental, sinó per situacions culturals o contingents. En aquestes situacions **podran ser valorats aquells signes d'amor que d'alguna manera reflecteixen l'amor de Déu.**” (AL, 294)
- “Sant Joan Pau II proposava l'anomenada **lleï de la gradualitat** amb la consciència que l'ésser humà coneix, estima i realitza el bé moral segons diverses etapes de creixement” (AL, 295) i també afirmava que “cada ésser humà avança gradualment amb la progressiva integració dels dons de Déu i de les exigències del seu amor definitiu i absolut en tota la vida personal i social.” (AL, 295)

2.2 LES PARELLES QUE VIUEN SITUACIONS ANOMENADES “IRREGULARS”

Fem notar d'entrada que el Papa, quan parla de totes aquestes persones, és molt curós de referir-s'hi amb la major delicadesa. Penso que aquest és el motiu que fa que es vulgui allunyar de qualsevol judici massa genèric que posi en un mateix sac totes les situacions que no estan d'acord amb el pensament de l'Església sobre el matrimoni. Posar la paraula “irregulars” entre cometes i distanciar-se en part de l'expressió amb un “anomenades” ens suggereixen aquesta opinió.

a) Acompanyament

- El Sant Pare fa una **crida als pastors perquè es prenguin molt serios l'acompanyament** de les persones que es troben en aquestes situacions. “De la nostra consciència del pes de les circumstàncies atenuants -psicològiques, històriques i inclús biològiques- se'n dedueix que, sense disminuir el valor de l'ideal evangèlic, cal acompanyar amb misericòrdia i paciència les etapes possibles de creixement de les persones que es van construint dia a dia., obrint pas a la misericòrdia del Senyor que ens estimula a fer el bé possible.[...] Crec sincerament que **Jesucrist vol una Església atenta al bé que l'Esperit vessa enmig de la fragilitat: una Mare que, ensems que expressa clarament el seu ensenyament objectiu, no renuncia al bé possible, tot i que corri el risc d'embrutar-se amb el fang del camí.**” (AL, 308)
- També els diu: “Els pastors, que proposen als fidels l'ideal ple de l'Evangeli i la doctrina de l'Església, han d'**ajudar-los també a assumir la lògica de la compassió amb els fràgils i a evitar persecucions o judicis massa durs o impacients. El mateix Evangeli ens reclama que no judiquem ni condemnem.** [...] Jesús espera que renunciem a buscar aquests coberts personals o comunitaris que ens permeten mantenir-nos a distància del nus de la tempesta humana, per tal que acceptem de debò **entrar en contacte amb l'existència concreta dels altres i coneguem la força de la tendresa.** Quan ho fem, la vida se'ns complica meravellosament.” (AL, 308)
- “L'Església té la missió d'anunciar la misericòrdia de Déu, cor bategant de l'Evangeli, que per mitjà d'ella ha d'arribar a la ment i al cor de totes les persones. **L'Esposa de Crist fa seu el comportament del Fill de Déu que surt a l'encontre de tothom, sense excloure ningú.** Sap prou bé que Jesús mateix es presenta com a Pastor de cent ovelles, no de noranta-nou. Les estima totes.” (AL, 309)

b) Discerniment

- Entrem en el punt on crec que el Papa dóna uns **criteris d'actuació que remarquen alguns aspectes concrets: sobretot la importància de la consciència personal davant de Déu, la necessitat de fer un procés acurat de discerniment personal amb un acompanyament adequat, la valoració de les diverses situacions de cada cas concret, que incideixen en la valoració moral, la convicció que s'han de respectar els processos possibles de les persones.** Podem dir que el Papa Francesc proposa una pastoral clarament renovadora, que caldrà anar assumint i posant en pràctica. Ell mateix és conscient d'aquest nou enfocament quan afirma: “Comprenc els qui prefereixen una pastoral més rígida que no doni lloc a cap confusió.” (AL, 308) I el motiu ja s'ha explicat anteriorment, quan el Papa afirma: “crec sincerament que

Jesucrist vol una Església atenta al bé que l'Esperit vessa en mig de la fragilitat: una Mare que, al mateix temps que expressa clarament el seu ensenyament objectiu, no renuncia al bé possible, encara que corri el risc d'embrutar-se amb el fang del camí." (AL, 308)

- Algunes **concrecions sobre el discerniment** que ens ofereix el Papa Francesc es poden trobar reflectides en els següents textos de l'Exhortació que agrupem segons els diversos aspectes que es posen a consideració:

- a. És imprescindible, per a un bon discerniment, **tenir en compte la diversitat de situacions**. Algunes de les afirmacions de l'Exhortació que ho corroboren són les següents:

- "Cal evitar els **judicis que no tinguin en compte la complexitat de les diverses situacions**, i cal estar atents a **la manera en què viuen i pateixen les persones a causa de la seva situació**." (AL, 296)
- "Els divorciats que mantenen una nova unió [...] poden trobar-se en situacions molt diferents, que no han de ser catalogades o tancades en **afirmacions massa rígides sense deixar lloc a un adequat discerniment personal i pastoral**. [...] El discerniment dels pastors sempre ha de fer-se distingint adequadament amb una mirada que discerneixi bé les situacions. Sabem que **no hi ha receptes senzilles**." (AL, 298)

En aquest aspecte hi ha una nota prou significativa. En ella el Papa es refereix a l'encíclica de Sant Joan Pau II *Familiaris Consortio*, en la qual afirma que hi ha ocasions en què no es pot complir l'obligació de la separació, però demana a la parella que visquin "com a germans". El Papa Francesc, al meu entendre, hi posa un **contrapès** quan afirma -tal com diu el Concili Vaticà II a *Gaudium et spes*, 51- que, si falten algunes expressions d'intimitat "poden posar-se en perill no poques vegades el bé de la fidelitat i el bé de la prole". (AL, nota 329) Una expressió més de la diversitat de situacions i de la necessitat de respostes pastorals que tinguin en compte la realitat de la parella en totes les seves dimensions.

- b. Un altre aspecte que, segons el Papa, ha de tenir-se present en el discerniment pastoral és que **hi ha circumstàncies que atenuen o, fins i tot, poden anul·lar la responsabilitat personal dels actes**. Ho podem comprovar amb aquests textos especialment significatius de l'Exhortació:

- "L'Església posseeix una sòlida reflexió respecte als condicionaments i circumstàncies atenuants. Per això ja **no és possible dir que tots els que es troben en alguna situació de les anomenades "irregulars" visquin en una situació de pecat mortal, privats de la gràcia santificant**. Els límits no tenen a veure només amb un eventual desconeixement de la **norma**. Un subjecte, tot i conèixer bé la norma, pot tenir una gran dificultat per comprendre els **valors** inherents a la norma o pot estar en condicions concretes que **no li permetin obrar**

- de manera diferent i prendre altres decisions sense una nova culpa.** [...] Pot haver-hi factors que limitin la **capacitat de decisió.**” (AL, 301)
- “El *Catecisme de l’Església Catòlica* s’expressa d’una manera contundent: **‘La imputabilitat i la responsabilitat d’una acció poden quedar disminuïdes i fins i tot suprimides** a causa de la ignorància, la violència, el temor, els hàbits, els afectes desordenats i altres factors psíquics o socials’ (CEC, 1735) I més endavant es refereix novament a circumstàncies que atenuen la responsabilitat moral, i menciona, amb gran amplitud, **‘la immaduresa afectiva, la força dels hàbits contrets, l’estat d’angoixa o altres factors psíquics o socials’.** (CEC , 2352) Per aquesta raó, **un judici negatiu sobre una situació objectiva no implica un judici sobre la imputabilitat o la culpabilitat de la persona involucrada.**” (AL, 302)
  - “A partir del reconeixement del pes dels condicionaments concrets, podem afegir que **la consciència de les persones ha de ser millor incorporada en la praxi de l’Església en algunes situacions que no realitzen objectivament la nostra concepció del matrimoni.** Ben cert que cal **fomentar la maduració d’una consciència il·luminada, formada i acompanyada per un discerniment responsable i seriós del pastor, i proposar una confiança cada cop més gran en la gràcia.** Però aquesta consciència **pot reconèixer no solament que una situació no respon plenament a la proposta general de l’Evangeli. També pot reconèixer amb sinceritat i honestedat allò que, ara com ara, és la resposta generosa que es pot oferir a Déu, i descobrir amb una certa seguretat moral que aquesta és l’entrega que Déu mateix està reclamant enmig de la complexitat concreta dels límits, encara que encara no sigui plenament l’ideal objectiu.** De totes maneres, recordem que **aquest discerniment és dinàmic i ha de restar sempre obert a noves etapes de creixement i a noves decisions que permetin realitzar l’ideal de manera més plena.**” (AL, 303)
- c. Un tercer punt de referència a tenir en compte en el procés de discerniment és el del **paper de les normes ètiques a l’hora de conformar l’actuació cristiana en els casos que ens ocupen:** són imprescindibles, però cal aplicar-les adequadament a les situacions concretes. Ho podem veure plasmat en algunes cites d’*Amoris laetitia*.
- “**És mesquí aturar-se només a considerar si l’obrar d’una persona respon o no a una norma general, perquè amb això no n’hi ha prou per discernir i assegurar una plena fidelitat a Déu en l’existència concreta d’un ésser humà [...]** És veritat que les normes generals presenten un bé que mai no s’ha de desatendre ni descuidar, però en la seva formulació no poden abastar absolutament totes les situacions particulars.” (AL, 304)
  - “**Un pastor no es pot sentir satisfet només aplicant lleis morals als qui viuen en situacions ‘irregulars’, com si fossin roques que es**

llancen sobre la vida de les persones. És el cas dels cors tancats, que s'acostumen amagar inclús darrera dels ensenyaments de l'Església per asseure's a la càtedra de Moisès i judicar, de vegades amb superioritat i superficialitat els casos difícils i les famílies ferides." (AL, 395)

- "La llei natural no s'hauria de presentar com a conjunt de regles que s'imposen *a priori* al subjecte moral, sinó que és més aviat una **font d'inspiració objectiva per al seu procés, eminentment personal de presa de decisió.**" (AL, 305)
- "A causa dels condicionaments o factors atenuants, és possible que, enmig d'una situació objectiva de pecat -que no sigui subjectivament culpable o que no en sigui de manera plena- es pot viure en gràcia de Déu, es pot estimar, i també es pot créixer en la vida de gràcia i en la caritat, rebent per a això l'ajuda de l'Església." (AL, 305)

Respecte a això el Papa afegeix una nota que pretén **explicitar fins on pot arribar l'ajuda de l'Església.** Diu el següent: "En certs casos, podria ser també l'ajuda dels sagraments. Per això, als sacerdots els recordo que el confessorari no ha de ser una sala de tortures sinó el lloc de la misericòrdia del Senyor. [...] Igualment destaco que l'Eucaristia no és un premi per als perfectes sinó un generós remei i un aliment per als més dèbils." (AL, nota 351)

Des del meu punt de vista, d'aquesta forma s'obra la possibilitat d'admetre a la confessió i a la comunió eucarística aquells cristians que viuen en situació "irregular", però que un discerniment acurat faci veure honestament davant Déu que no estan en situació **subjectiva de pecat mortal.** Penso que caldrà fer tot un camí de clarividència pastoral perquè els pastors puguin ajudar adequadament aquests germans nostres a discernir davant Déu, en consciència, la seva situació.

Com es pot veure, el Papa no dóna una norma externa aplicable a tots els casos de situacions anomenades irregulars, sinó que **encoratja a fer un discerniment en cada cas concret.**

- "El discerniment ha d'ajudar a trobar els **possibles camins de resposta a Déu i de creixement enmig dels límits.** Per creure que tot és blanc o negre de vegades tanquem el camí de la gràcia i del creixement, desencoratgem camins de santificació que donen glòria a Déu. Recordem que **un petit pas enmig de grans límits humans, pot ser més agradable a Déu que la vida exteriorment correcta de qui passa els seus dies sense afrontar dificultats importants.** La pastoral concreta dels ministres i de les comunitats no pot deixar d'incorporar aquesta realitat." (AL, 305)
- "En qualsevol circumstància, davant dels qui tenen dificultats per viure plenament la llei divina, ha de ressonar la invitació a recórrer la **via caritatis** (el camí de l'amor)." (AL, 306)

- d. Finalment, el Sant Pare col·loca **el discerniment en la lògica de la misericòrdia pastoral. No es tracta d'aigualir el missatge evangèlic sobre el projecte de Déu sobre el matrimoni, sinó de tenir en compte tota la realitat que envolt les persones i l'actitud de misericòrdia que mai no pot faltar en l'acció pastoral.** Els textos de l'Exhortació que se citen ens situen en aquesta perspectiva.
- “Per evitar qualsevol interpretació desviada, recordo que l'Església no pot renunciar de cap manera a proposar l'ideal ple del matrimoni, el projecte de Déu en tota la seva grandesa. [...] **Comprendre les situacions excepcionals mai no implica amagar la llum de l'ideal més ple ni proposar menys d'allò que Jesús ofereix a l'ésser humà.**” (AL, 307)
  - Però, de la nostra consciència del pes de les circumstàncies atenuants, -psicològiques, històriques i inclús biològiques- se segueix que **sense disminuir el valor de l'ideal evangèlic, cal acompanyar amb misericòrdia i paciència les etapes possibles del creixement de les persones que es van construint dia a dia, fent lloc a la misericòrdia del Senyor que ens estimula a fer el bé possible.**” (AL, 308)
  - “També enfront de les més diverses situacions que afecten la família, **l'Església té la missió d'anunciar la misericòrdia de Déu**, cor bategant de l'Evangeli, que per mitjà d'ella ha d'assolir la ment i el cor de tothom.” (AL, 309)
  - “Si bé és veritat que sempre cal vetllar per la integritat de l'ensenyament moral de l'Església, sempre s'ha de tenir una cura especial a destacar i animar **els valors més alts i centrals de l'Evangeli, particularment el primat de la caritat** com a resposta a la iniciativa gratuïta de Déu.” (AL, 311)
  - “Això [tenir en compte la misericòrdia de Déu] ens atorga un marc i un clima que **ens impedeix desenvolupar una freda moral d'escriptori en parlar sobre els temes més delicats, i ens situa més aviat en el context d'un discerniment pastoral carregat d'amor misericordiós, que sempre s'inclina a comprendre, a perdonar, a acompanyar, a esperar, i sobretot a integrar.** Aquesta és la lògica que ha de predominar en l'Església, per realitzar l'experiència d'obrir el cor a tots els que viuen en les més contradictòries perifèries existencials.” (AL, 312)

3 LA CRIDA A INTEGRAR EN LA VIDA DE LA COMUNITAT LES PERSONES QUE VIUEN EN SITUACIONS ANOMENADES IRREGULARS

El Papa Francesc fa una clara crida a integrar en la vida de les comunitats cristianes les persones que no viuen plenament l'ideal del matrimoni cristià -en unions de fet, en matrimonis civils, com a divorciats, o com a divorciats casats de nou. Una crida que pot portar fins i tot a modificar alguns aspectes de la praxi de l'Església respecte a aquestes persones i la seva presència activa en la comunitat eclesial. Podem veure-ho expressat amb prou fermesa en alguns textos d'*Amoris laetitia*:

- “Vull recordar aquí quelcom que he volgut plantejar amb claredat a tota l'Església per tal que no errem el camí: **Dues lògiques recorren tota la història de l'Església: marginar i reintegrar. El camí de l'Església, des del concili de Jerusalem en endavant, és sempre el camí de Jesús, el camí de la misericòrdia i de la integració. El camí de l'Església és el de no condemnar ningú per sempre i difondre la misericòrdia de Déu a totes les persones que la demanen amb cor sincer.** Perquè la caritat veritable sempre és immerescuda, incondicional i gratuïta.” (AL, 296)
- “Es tracta d'**integrar tothom, s'ha d'ajudar cadascú a robar la seva pròpia manera de participar en la comunitat eclesial**, per tal que se senti objecte d'una misericòrdia immerescuda, incondicional i gratuïta. **Ningú no pot ser condemnat per sempre**, perquè aquesta no és la lògica de l'Evangelí. No em refereixo solament als divorciats en una nova unió sinó a tots, en qualsevol situació que es trobin.” (AL, 297)
- “Òbviament, si algú fa ostentació d'un pecat objectiu com si fos part de l'ideal cristià, o vol imposar alguna cosa diferent d'allò que ensenya l'Església, no pot pretendre fer catequesi o predicar, i en aquest sentit hi ha quelcom que el separa de la comunitat. [...] Necessita tornar a escoltar l'anunci de l'Evangelí i la invitació a la conversió. Però, fins i tot per a ell, pot haver-hi **alguna forma de participar en la vida de la comunitat, sigui en Tasques socials, en reunions de pregària o de la manera que li suggereixi la seva pròpia iniciativa, juntament amb el discerniment del pastor.**” (AL, 297)
- “Pel que fa a la manera de tractar les situacions anomenades “irregulars”, els Pares sinodals van assolir un consens general, que faig meu: ‘Respecte a un enfocament pastoral adreçat a les **persones que han contret matrimoni civil, que són divorciats i tornats a casar, o que simplement conviuen, competeix a l'Església revelar-los la divina pedagogia de la gràcia en les seves vides i ajudar-les a assolir la plenitud del disseny que Déu té per a ells' sempre possible amb la força de l'Esperit Sant.**” (AL, 297)
- “Acullo les consideracions de molts Pares sinodals, que van voler expressar que **'els batejats que s'han divorciat i s'han tornat a casar civilment han de ser més integrats en la comunitat cristiana en les diverses formes possibles, evitant qualsevol ocasió d'escàndol.** La lògica de la integració és la clau del seu acompanyament pastoral, per tal que **no solament sàpiguen que pertanyen al Cos de Crist que és l'Església, sinó que en puguin tenir una experiència feliç i fecunda.** Són batejats, són germans i germanes, l'Esperit Sant vessa en ells dons i carismes per al bé de tots. La seva participació pot expressar-se en **diversos serveis eclesials: cal, per tant, discernir quines de les diverses formes d'exclusió actualment practicades en l'àmbit litúrgic, pastoral, educatiu i institucional poden ser superades.** Ells no solament no han de

sentir-se excomunicats, sinó que poden viure i madurar com a membres vius de l'Església, sentint-la com una mare que els acull sempre, els cuida amb afecte i els anima en el camí de la vida i de l'Evangeli. Aquesta integració és també necessària per a la cura i l'educació cristiana dels seus fills, que han de ser considerats els més importants'." (AL, 299)

- "Els pastors, que proposen als fidels l'ideal ple de l'Evangeli i la doctrina de l'Església, **han d'ajudar-los també a assumir la lògica de la compassió envers els fràgils i a evitar persecucions o judicis massa durs o impacients.** El mateix Evangeli ens reclama que no judiquem ni condemnem. Jesús espera que **renunciem a buscar aquests coberts personals o comunitaris que ens permeten mantenir-nos allunyats del nus de la tempesta humana,** per tal que acceptem de veritat **entrar en contacte amb l'existència concreta dels altres i coneguem la força de la tendresa. Quan ho fem, la vida se'ns complica meravellosament.**" (AL, 308)
- "L'Esposa de Crist fa seu el comportament del Fill de Déu que **surt a trobar tothom, sense excloure ningú.** Sap bé que **Jesús mateix es presenta com a pastor de cent ovelles, no de noranta nou. Les estima totes.** A partir d'aquesta consciència, es farà possible que a tots, creients i llunyans, els pugui arribar el bàlsam de la misericòrdia com a signe del Regne de Déu que és ja present enmig nostre." (AL, 309)
- No podem oblidar que **la misericòrdia** no és només obra del Pare, sinó que es converteix en el **criteri per saber qui són realment els seus veritables fills.** Així doncs, estem cridats a viure de misericòrdia, perquè a nosaltres en primer lloc se'ns ha aplicat misericòrdia. No és una proposta romàntica o una dèbil resposta davant l'amor de Déu, que sempre vol promoure les persones, ja que **la misericòrdia és la biga mestra que sosté la vida de l'Església. Tot, en la seva acció pastoral, hauria d'estar revestit de tendresa amb què s'adreça als creients; res no pot mancar de misericòrdia en el seu anunci i en el seu testimoni vers el món. És cert que de vegades ens comportem com a controladors de la gràcia i no com a facilitadors. Però l'Església no és una duana, és la casa paterna on hi ha lloc per cadascú amb la seva vida a coll.**" (AL, 310)
- "De vegades ens costa molt fer lloc en la pastoral a l'amor incondicional de Déu. **Posem tantes condicions a la misericòrdia que la buidem de sentit concret i de significació real, i aquesta és la pitjor manera d'aigualir l'Evangeli.** És veritat, per exemple, que la misericòrdia no exclou la justícia i la veritat, però primer de tot hem de dir que **la misericòrdia és la plenitud de la justícia i la manifestació més lluminosa de la veritat de Déu.**" (AL, 311)

CONCLUSIÓ

Per acabar aquesta presentació dels principals continguts del capítol vuitè d'*Amoris laetitia*, res millor que les paraules amb que el Papa Francesc posa punt i final a les seves aportacions sobre la necessitat d'acompanyar, discernir i integrar la fragilitat: "**Invito els fidels que estan vivint situacions complexes, que s'acostin amb confiança a conversar amb els seus pastors o amb laics que viuen entregats al Senyor. No sempre trobaran en ells una confirmació de les seves pròpies idees o desitjos, però segurament rebran una llum que els permeti comprendre millor què els passa i podran descobrir un camí de maduració personal. Y convido els pastors a escoltar amb afecte i serenitat, amb el desig sincer d'entrar en el cor del drama de les persones i de comprendre el seu punt de vista, per tal d'ajudar-los a viure millor i a reconèixer el seu propi lloc en l'Església.**" (AL 312)

=====

PISTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DIÀLEG A LA LLUM DE LES APORTACIONS D'AMORIS LAETITIA

- Què m'ha semblat més **valuós** de les aportacions d'aquest capítol de l'Exhortació?
- Què hi trobo de més **nou**?
- Respecte a les **parelles cristianes que conviuen sense estar casades**:
  - a. ¿**Coneixem** parelles en aquesta situació?
  - b. ¿Sabem quins **motius** o **condicionaments** les porten a adoptar aquesta decisió?
  - c. ¿Quin **judici** en fem?
  - d. ¿Sabem com ajudar-les a **discernir** la seva situació i **acompanyar-les** envers el matrimoni cristià?
- **Respecte als divorciats tornats a casar**
  - a. ¿**Coneixem** persones en aquesta situació?
  - b. ¿Hem intentat **comprendre la seva situació** personal?
  - c. ¿Amb quins **criteris** les judiquem?
  - d. ¿Sabem com **acompanyar-les** a un camí de discerniment seriós i de
  - e. major **integració** en la vida de la comunitat cristiana?

Domènec Valls

Barcelona, 22 d'abril de 2017